

1647), no sols és enterament general a tot el territori lingüístic (sense excloure'n Mallorca,⁶ Eiv.,⁷ Val,⁸ el Ross. i l'Alt Pall-Ribag.: «*aburri*: aburrimento», Benasc, 1965), car també ho compensa la puresa dels escr. Renaix. que se'n serveixen: Massó i Torrents,⁵ Orlandis etc. (*DAlc.*), i en recordo casos en Ruyra, en Coromines i en Mrn.Vayreda: «Vostès creuran que a don Eudalt l'*aburria* aquesta vida? Tot al contrari: a tot'hora se'l veyea passar y traspassar»; «reduhint-se a la vida de lloguer, en carrers sovint rònecs y sense sol ni ayre, fent una vida *aburrida* y sens objectiu» (*Sang Nova* I, § 13, 12; I, § 11, 76); «freqüentant llocs hont no s'hi veuen més que 'ls perdularis y 'ls *aburrits* del món» (*Puny*, II, 63, 56); no gaire diferent: «sóc viu gràcies al gloriós Sant Pau de Milany, que algunes dotzenes de ciris me costa, però 't dic que may m'havia vist tan *aborrit* com ara» (ib. VI, 117, 95). Si no ben bé això, almenys l'ús amb subjecte de cosa (bàsic per a la idea de 'causar tedi') sembla trobar-se ja en un trobador clàssic del S. XIII: «celh que vertatz *aborris* ni ab dreitura s'irais» —ontem *vertatz* cas subjecte singular— en Peire Cardenal (Rayn. III, 543, que en va voldria esmenar Levy).

Nova prova del caràcter ben genuí de la nova acc. és el fet que la llengua ha creat abstractes diferents per a cada una de les dues, formant, per distingir-les, mots nous sense model en cast.: *avorriment* 'tedi' en escriptors tan genuïns com Carles Riba o P. Coromines: «L'*avorriment* de no tenir res a fer» (capítol dels *Sis Joans* de Riba), «un gran *avorriment*, unes ganecs d'acabar a l'últim, els feia trobar els dies llargs, els ensofia, aplanats pel cansament moral; jo 'ls escrivia cartes, avisant-los que no's deixessin anar» (*Presons Imag.*, p. 195).

Aquest s'havia usat amb el sentit d'«odi» en els textos de l'Edat Mitjana («Déus ha l'hom en *avorriment*, / de dues cares --- / simplement, fiançosament / ---», Turmeda, *NCL*, x, 152), però avui això ja no és possible i la llengua ha creat per a aquesta acc., distintivament, el mot catalaníssim *avorrició*; que si bé no en tenim notícies abans de Lab. 1839, no pot ser creació recent, puix que ens consta que els jueus medievals l'usaven en llur llatí (*abhorritio*), així com també en judeo-fr., jud.-oc., i jud.-it.; segons Blondheim, *Rom.* XLIX, 15, a Catalunya els jueus preferien *avo(r)riment*, mirant *avorrició* com a propi dels cristians.

Altra creació catalana peculiar a l'acc. de 'tedi' és la forma gironesa *avorrent*, dialectal però molt viva a Girona i tot l'Empordà: en una carta de la meua mare de 1912: «jo estic *aburrrerit* de veure que no puc donar dos passos»; l'eminent August Pi-Sunyer (fill de Roses) escrivia una secció firmant «*Avorrit-avorrent*» en un setmanari de títol semblant («L'*Avorriments*», al·lusiu al tedi de les seves criatures enllitades després d'una malaltia), el qual feia compondre als seus fills en aquells anys per induir-los a llegir i escriure (i a mi m'hi feia redactar narracions d'*Història de Catalunya*).

Altres descabdellament de les accs. innovades (partint de la que hem vist en Eiximenis i en Ausiàs) ha

estat 'resignar-se a, llançar-se a', 'desafiar' (amb acusatiu de cosa): «los paperets --- eran tan petits y en tal número, que sols un empenyo, fill del amor immens de la Paula per la Roseta, podia *aburrrir* lo treball de combinar-los y juntar-los novament», J. Feliu i Codina (*La Dida*, a. 1875, cap. 43, p. 206); «la generositat de l'Arnau, i la seva confiança en la pròpia fortalesa moral, li feien *avorrrir* atrevidament —com qui es tira a l'aigua— les contrarietats més punyents de la vida», Coromines (*La Sèptima Simfonia* IV, en *A Recès*, p. 48).

També s'ha dit molt *avorrrir l'aigua*; i podria semblar que aquí bàsicament tinguem l'accepció 'odiar', però no ha de ser així, perquè justament no és fugir-ne o odiarla sinó llançar-s'hi, desafiar-la: «té rahó l'home! —exclamà en Roc, determinant-se a la fi a fer lo valent, y plantant cara a la Paula, com lo nadador qu'*aburreix* l'aygua ---», Feliu i Codina (ib., cap. 53, p. 255); «com aquell que li fan *avorrrir* l'aigua tirant-lo a la mar, d'allí endavant hauria d'heure-se-les amb els que tenien el seu plat a la taula parada», Coromines (*Joan Apòstol* II, p. 48); MrnVayreda (*Sang Nova* V, § 2, 339, context a *GRUAR*). Amb ús absolut, els nois de Malgrat de Mar deien (c. 1900) que el gorg els servia per *anar a buï* 'cappussar-s'hi, per fer-se passar la por de l'aigua de mar' (1964).

En relació amb això ha d'estar el prov. *courre bourrido* 'dur una vida errabunda': «noumo-lou, l'eisecrable catau / qu'ansin te fai *courre bourrido!*», traduït «qui te contraint à cette vie errante», *Calendau* (I, 72.1). I amb això potser té relació el mall. *avorrida* f. com a nom d'un guisat (BFerrà, *Comèdies, IdOr* I, 93); eiv. *borrida* (*AlcM*): «*burrida de ratjada*: se ponen a hervir, con poca agua, los pedazos de *ratjada*; al estar medio cocidos se escurre el caldo (pues es un pescado de sabor muy fuerte) --- en el mortero se pican dos cabezas de ajos, unas migas de pan tostado, un poco de perejil, unas almendras fritas, un huevo batido y un poco de aceite», JnCastelló (*Ibiza y Form.*, p. 118). Altre derivat: *avorrible*.

⁴ «No parant jo d'amar-te, may pares d'*avorri'm*», *Atl.*, 130; «les llàgrimes se li escorregueren coll avall, y'l menut, soptat per la salabor, *avorri* 'l pit», Pons Mass. (*Trascant p. l. S.*, 14). —⁵ Com afirma, amb considerable vaguetat i confusió d'idees, el senyor Artells, en *Serra d'Or* gener 1960, p. 30. El trànsit semàntic era ben fàcil i es produí coetàniament en català i en castellà: *avorreixo la llet, la vida > la llet, la vida m'avorreix > avorrrir-se de la vida*. També es produí en portuguès i pel mateix temps: *aborrido* «enfadado, acompanhado de aborrimento», que allà sorgeix solament des del segle XVI: «calmas aborridas», «os aborridos 50 anos» (Morales); allí *aborrecer* i *aborrir* segueixen essent usuals i ben sinònims tots dos. —⁶ «Hieró, la teva presència m'*avorreix* i, a la vegada, em lliga a la filleta», Llorenç Moyà, *Fàlaris* III, § 10, p. 73. —⁷ «Sempre estaven ofegats de feina, que no l'acabaven mai, i que sovent anaven *avorrits* de fer-ne», JnCastelló, en Villangómez, *Ll. d'Eiv.*, 210. —